
ተማሪዎች ወደ ዩኒቨርሲቲ ከመሄዳቸው በፊት ሊገንዘቧቸው የሚገቡ ዋና ዋና መብቶቻቸውና ግዴታዎቻቸው

ተማሪዎች በዩኒቨርሲቲ ቆይታቸው ሊኖሯቸው የሚችሉ መብቶች እና የሚወጧቸው ግዴታዎች እንዳሏቸው ይታወቃል። በዚህ መሰረት መብቶቻቸውን እንዲጠቀሙ፣ ግዴታዎቻቸውን ደግሞ እንዲወጡ ለማስቻል ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን አስቀድመው በማወቅ የራሳቸውንና የሌሎችን ደህንነትና ሰላም ሊጠብቁ እንደሚገባ ማስገንዘብ በማስፈለጉ ይህ አጭር መግለጫ ተዘጋጅቷል።

የተማሪዎች መብት

1. በመማርና በምርምር በነጻነት እውነትን የመፈለግና ሀሳብን የመግለጽ፤
2. በመማሪያ ክፍል፣ በዩኒቨርሲቲ ግቢና በህብረተሰቡ ውስጥ ለመማር አመቺ ሁኔታን የማግኘትና የመጠቀም፤
3. በዩኒቨርሲቲ ግቢ ውስጥ ህገ-መንግስታዊና ሰብዓዊ መብታቸውና ደህንነታቸው ተጠብቆ የመኖር፤
4. በዩኒቨርሲቲ ጉዳዮች ላይ በህጋዊና ሰላማዊ አግባብ አቋማቸውን በነጻነት የማራመድ፤
5. ማንኛውንም አይነት አድሎ ወይም ትንኮሳ እንዳይደርስባቸው ህጋዊ ክለላን የማግኘት፤
6. በማንኛውም የመምህርና የተማሪ ግንኙነት የፍትህና ፍትሃዊነት ተጠቃሚ የመሆንና ለመማር የሚያነሳሳ መልካም ተቋማዊ ድባብን የማግኘት፤
7. ስለአካዳሚያዊ ብቃታቸው በከፍተኛ ትምህርት አዋጅ በተደነገጉ መርሆዎችና በዩኒቨርሲቲው አካዳሚክ መመዘኛዎች መሰረት የመመዘን፣ ኢ-ፍትህዊ ምዘና ሲፈጸም ቅሬታን በዩኒቨርሲቲው ስርዓት መሠረት በሰላማዊና ህጋዊ መንገድ የማቅረብና ፍትሕን የማግኘት፤
8. ግልጽነት ባለው ስርዓት መሠረት የአካዳሚክ ሰራተኞችን የስራ አፈጻጸም መሙላትና የአፈጻጸም ግምገማው ላይ የመሳተፍ፤
9. በትምህርት ማህደራቸው ውስጥ የሚቀመጡ መረጃዎች በሚስጢር ስለሚጠበቁበትና ለሌላ ወገን ስለሚገለጹበት ሁኔታ የሚወስን የሚያስተማምን ስርዓት ተጠቃሚ የመሆን፤
10. የተማሪው የጋራ ጥቅሞችን በህጋዊ መንገድ እንዲጠበቁ ለማስቻል አግባብነት ባላቸው ህጎች በተቋቋመና የዩኒቨርሲቲውን ተማሪዎች በሙሉ በአባልነት በሚያቅፈው የዩኒቨርሲቲው የተማሪዎች ህብረት አባል የመሆን፤
11. በዩኒቨርሲቲው ደንብና ስርዓት መሠረት በግልም ሆነ በማህበራቸው አማካይነት በዩኒቨርሲቲው መገልገያዎች የመጠቀም፤
12. በከፍተኛ ትምህርት አዋጅ ድንጋጌዎችና የዩኒቨርሲቲው ሥራ አመራር ቦርድ በሚያወጣቸው መመሪያዎች መሠረት በማህበራቸው ወይም በተወካዮቻቸው አማካኝነት ዩኒቨርሲቲውን በሚያስተዳድሩት አካላት ስብሰባዎች ላይ የመሳተፍ፤

የተማሪዎች ግዴታ

1. በክፍል የመገኘትና ትምህርቱን በሚገባ የመከታተል፣ የማንኛውም አካዳሚክ ሠራተኛ የመማር ማስተማር ሂደቱን የመምራትና የመቆጣጠር ስልጣንን የማክበር፤
2. በተመዘገበበት ትምህርት የተቀመጡ የብቃት መመዘኛዎችን የማሟላት፤
3. የክፍተኛ ትምህርት ዓላማዎችንና የዩኒቨርሲቲውን መሪ እሴቶች የማወቅና የማራመድ፤
4. አግባብነት ያላቸውን የሀገሪቱን ህጎች፣ የዩኒቨርሲቲውን የተማሪ መተዳደሪያ ደንብ የዩኒቨርሲቲውን የተማሪዎች ዲስፕሊን መመሪያ፣ የተቋሙን የሴኔት ደንብ እንደዚሁም ሌሎች ተፈጻሚነት ያላቸውን ህጎች የማወቅ፣ የማክበርና የማስከበር፤
5. ከአካዳሚክና ከሌሎች ሰራተኞች እንዲሁም ከማንኛውም የዩኒቨርሲቲው ተማሪዎች ጋር በሚኖረው ግንኙነት ሕገ-መንግስታዊ መብቶቻቸውን የማክበር፤
6. የግልም ሆነ የጋራ የተማሪዎች ጥቅም አደጋ ላይ በሚወድቅበት ጊዜ ፍጹም ሰላማዊና ሕጋዊ በሆነ መንገድ ቅሬታን በማሰማት በጋራ መፍትሄ የመሻት፤
7. የዩኒቨርሲቲውን የጋራም ይሁን የግል መገልገያ ንብረት በጥንቃቄ የመያዝና የመጠቀም፤ ሆን ተብሎ ወይም በቸልተኝነት ምክንያት በዩኒቨርሲቲው ንብረት ላይ ለሚደርሰው አደጋና ለሚከሰተው ማንኛውም ጉዳት በጋራም ሆነ በግል ተጠያቂ የመሆን፣ እንደዚሁም የደረሰውን ጉዳት የመከሰት፤
8. ዩኒቨርሲቲው ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች መከፈል የሚገባውን ክፍያ የመፈፀም፤ ማንኛውም ተማሪ በዩኒቨርሲቲው የተማሪዎች ዲስፕሊን መመሪያ መሠረት የመመራት
9. የአለባበስና የፀጉር አያያዝ ሥርዓት በተመለከተ፡-

- 9.1. ፀጉርን በተመለከተ ማንኛውንም ዓይነት የፀጉር ቀለም መቀባት በሐኪም ካልተፈቀደ በስተቀር ቆብ/ኮፍያ/ባርኔጣ መጠቀም፣ ጸጉርን ማንጨባረር የማይፈቀድ ሲሆን ለወንድ ተማሪዎች የፀጉር ርዝመት ቢበዛ 1.5 ሳ.ሜ. ያልበለጠ ሆኖ በውስጡ ምንም አይነት ቅርጽ የሌለው መሆን ይኖርበታል።
- 9.2. አለባበስን በተመለከተ ሆነ ተብሎ ወይም ልብሱ ሲመረት የተቀደደ ወይም በማንኛውም ምክንያት የሰውነት አካላትን የሚያጋልጥ አለባበስ መልበስ እንዲሁም ድምፅ የሚሰጥ ጫማ አድርጎ ቤተ-መጻሕፍት፣ መማሪያ ክፍል እና ቤተ-መ-ከራ አካባቢ መንቀሳቀስ የተከለከለ ነው።
- 9.3. የሚለበሰው ሱሪ የውስጥ ቁምጣን የሚያሳይ፣ የማህበረሰቡን ወግና ባህል የጣሰ መሆን ፈጽሞ የተከለከለ ነው።።

በተጨማሪም ማንኛውም ተማሪ በዩኒቨርሲቲው የተዘጋጁትን የተማሪዎች የዲስፕሊን መመሪያዎችና ሌሎች አስተዳደራዊና አካዳሚያዊ ሕጎችን የማወቅና የመተግበር እንዲሁም በማናቸውም ምክንያት ሲጣሱ ለሚመለከተው አካል ሪፖርት የማድረግ ግዴታ አለበት። መመሪያዎቹም በቤተ-መጻሕፍትና ለተማሪዎች በሚመቹ የተለያዩ የዩኒቨርሲቲው ክፍሎች ላይ ተቀምጠው ይገኛሉ።

ማሳሰቢያ

ተማሪዎች ከሱስና የሕይወት አቅጣጫቸውን አስቀይረው ችግር ከሚፈጥሩባቸው ጎጂ ልምምዶችና ግንኙነቶች ራሳቸውን መጠበቅ አለባቸው። እስካሁን ባለው ልምድ ብዙ ተማሪዎች ችግር ውስጥ የሚገቡት ተገቢ ያልሆነ ግንኙነት በመፍጠር ወደ ሱስና አልባሌ ቦታ በሚወስዱ ጥቂት ተማሪዎች ወይም ግለሰቦች ነውና ዓላማ ያለውና ውጤታማ ሊያደርጋቸው የሚችለውን የራሳቸውን መንገድ በጥበብና በማስተዋል ሊከተሉ ይገባል። ትህምርታቸውን ለእውቀትና ለራስ መሻሻል እንጂ ሌሎችን የሚጎዳ ችግር መፍጠሪያነት አድርጎ መጠቀም ለተጠያቂነት ይዳርጋል። በቅርብ ከሚከታተልና ከሚደግፍ ወላጅ መለየት ማለት ኃላፊነትን መለማመድና በራስ ውሳኔ የተሻለ ነገን እያዩ መራመድ ነውና አርቆ በማስተዋል ብዙ እርምጃ መሄድ ይቻላል። ተገቢም ነው።

ያለ ልፋትና ያለ ብዙ ድካም አመርቂና ዘላቂ ውጤት ሊገኝ አይችልም። ብዙዎች እንደሚስማሙበት በድካም የተገኘ ውጤት በራስ መተማማንን የሚፈጥር፣ ለአዕምሮ እረፍት የሚሰጥና ለሌሎች መልካም አርዳያ ስለሚሆን የሚገኘው ደስታ ወሰን የለውም። በመሆኑም የሰው የክበረ ሀብቱ ትጋቱ ነውና በርትቶ ማጥናት ተገቢ ነው። ስለዚህ በማንኛውም ጉዳይ በስሜት በመነዳት እራስን ለአደጋ፣ ቤተሰብን ለችግር እንዲሁም ንደኛን ለልብ ስብራት መዳረግ ተገቢነት የለውም።

ዩኒቨርሲቲ አለማቀፋዊ ተቋም በመሆኑ ኢትዮጵያውያን ብቻ ሳይሆኑ የውጭ አገር ዜጎችም ሊማሩባቸው የሚገቡ መሆኑን በመገንዘብ ሰፊ እይታ እንዲኖር ይጠበቃል። ይህም ተማሪዎች በአስተሳሰባቸው የላቁና አለማቀፋዊነት የተላበሱ እንዲሆኑ ያደርጋቸዋል።

አንዳንድ ዩኒቨርሲቲዎቻችን አዲስ በመሆናቸውና የአገሪቱም ኢኮኖሚ በተፈለገው መጠን ያሉትን ክፍተቶች ለመሙላት አቅም የሚያንሰው መሆኑን በመገንዘብ በተማሪዎች የሚቀርቡ ጥያቄዎች ምክንያታዊ ሊሆኑና ተማሪዎችም የመፍትሔው አካል መሆን ይጠበቅባቸዋል።

ተማሪዎች ዩኒቨርሲቲ ሲገቡ ራስ ወዳድ በሆኑ ጥቂት በማይባሉ ግለሰቦች ብዙ አዋኪ ነገሮች፣ አሉባልታዎችና ለተለያዩ ጉዳዮች የሚዳርጉ ጉዳዮች መኖራቸውን በመገንዘብ ባልተረጋገጠ ነገር ላይ በመሰለኝ፣ በደሳለኝና ሳይሆን አይቀርም በሚል እሳቤ ሀሳባቸውን በመቀበል ለሌላ ወገን ማስተጋባት ለከፋ ጉዳትና ተጠያቂነት የሚዳርግ መሆኑን ተማሪዎቻችን ከወዲሁ ሊገንዘቡ ይገባቸዋል።

መልካም የሰኬትና የትምህርት ዓመት ይሁንልን!!

ሳይንስና ከፍተኛ ትምህርት ሚኒስቴር
አዲስ አበባ
ነሐሴ 2011 ዓ.ም